nyní t. j. za doby účinnosti zákona nelze přeplatek zpět žádati. Jde tu o t. zv. »nepravé zpětné působení« zákona, o němž praví Tilsch-Svoboda, Občanské právo část všeobecná, z r. 1925 str. 78, že jest tu tehdy, když nový zákon nařizuje, že ho má býti užito i na právní poměry již založené, ale teprve od doby, kdy začíná jeho působnost, nebo ještě od doby pozdější. V této souvislosti jest vhodno odpověděti na důvody prvního soudu, že prý »žádati« znamená činiti věcné návrhy, což možno jen při ústním jednání, a že prý žalobou se nežádá, nýbrž žádost se jen připravuje, aspoň tolik, že žalobou obrací se žalobce na soud, by mu dopomohl k jeho právu a rozhodl, že žalovaný jest povinen vrátiti přeplatky. S hlediska soudní pomoci jest tedy žalobní petit »žádostí« o vrácení přeplatků. Jím jasně žalobce vyjadřuje, že vrácení žádá. Ostatně první soud — když již kladl důraz na žádost — nevšímal si údaje žaloby, že žalovaní po dobrém nechtějí nárok žalobkyně uznati a že jest tedy nucena k žalobě, v čemž jest obsaženo tvrzení, že již před žalobou marně »žádala«. Praví-li odvolací soud, že »při opačném názoru byli by bezdůvodně zvýhodněni ti, kdož nahodile podali žalobu ještě před účinností nového zákona«, lze jej odkázati na známou právní zásadu: »vigilantibus iura«. Posléze jen pro úplnost jest dodati, že kondikce podle občanského práva, o niž se odvolací soud zmiňuje, nevystačila by aspoň v těch případech, kde nájemník plnil, věda, že není dlužen (§ 1432 obč. z.), což podle § 20 zák. o ochr. náj. zpětnému požadování nevadilo. Ježto se odvolací soud v důsledku svého názoru nezabýval ostatními uplatněnými odvolacími důvody, nezbylo než jeho rozsudek podle § 510 c. ř. s. zrušiti.

Čís. 9302.

Odhad nemovitostí k vůli vyměření dávky z přírůstku hodnoty.

Neodporuje zřejmě předpisu § 16 odh. řádu, přihlížely-li nižší soudy, určujíce prodejovou hodnotu srovnáváním cen, k patronátnímu břemenu a k pensím a milodarům. Od hodnoty nemovitostí jest odečísti částky rovnající se kapitalisovanému patronátnímu břemenu a kapitalisovaným pensím a milodarům.

K břemenům patronátním, k pensím a milodarům jest přihlížeti i při ocenění na základě kapitalisace čistého výtěžku.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, R I 661/29.)

Soud prvé stolice určil prodejovou hodnotu nemovitosti k vůli vyměření dávky z přírůstku hodnoty na 1,684.547 Kč. Rekursní soud k rekursu Zemského inspektorátu pro zemské dávky napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Jde o souhlasná rozhodnutí obou nižších stolic, která lze přezkoumávati jen ze tří v § 16 nesp. říz. uvedených důvodů. Stěžovatel, uplatňuje důvod zřejmé nezákonnosti, brojí proti tomu, že při obou metodách oceňovacích, jichž bylo v tomto případě použito, bylo přihlíženo k břemenu patronátnímu, jakož i k pensím a milodarům, které se platí bývalým zaměstnancům velkostatku nebo osobám po nich pozůstalým. V rozhodnutí ze dne 4. října 1927 R I 577/27 bylo poukázáno k tomu, by se určení obecné ceny velkostatku T. po rozumu § 305 obč. zák. stalo na podkladě co možno nejspolehlivějším a byla doporučena k získání tohoto podkladu kombinace dvou odhadních metod, zjištění čistého výtěžku a jeho kapitalisování, tedy odhad kapitalisováním čistého výtěžku podle § 16 (2) a 18 odh. řádu, a srovnávání s cenami za podobné nemovitosti skutečně placenými, tedy přímé určení prodejové hodnoty podle § 16 (1) a 17 odh. řádu. Pokud jde o vyšetření prodejové hodnoty, neodporuje zřejmě předpisu § 16 odh. řádu, když soudy nižších stolic, určujíce prodejovou hodnotu srovnáváním cen, přihlížely za okolností tohoto případu k patronátnímu břemenu a k pensím a milodarům. Z posudku znalců jest patrno, že srovnáváním cen dospěli by ke zjištění prodejové ceny, již by měl velkostatek T., kdyby jeho vlastník nemusil nésti patronátní břemeno a vybývati pense a milodary, o něž jde a o jichž povaze a kontinuitě bude ještě jednáno. Vzhledem k tomu znalci udali, že od určitých hodnot, k nimž v určitém období odhadního postupu dospěli, od hodnoty 2,349.027·07 Kč, týkající se zemědělských pozemků a od hodnoty 1,109.860·29 Kč, týkající se lesů, jest zřejmě odečísti částky rovnající se kapitalisovanému patronátnímu břemenu a kapitalisovaným pensím a milodarům. Postup tento jest podle posledního odstavce § 16 odh. řádu přípustným, ani znalci za nynějších poměrů, kdy se ještě provádí pozemková reforma, nemohli pouhým srovnáváním cen dospěti ke zcela spolehlivému určení prodejové ceny. Nemá tedy odpočet těchto srážek ten význam, jako při odhadu kapitalisováním čistého výtěžku, kdež jsou prostými pasivními položkami, jež je odečísti od hrubého výtěžku, nýbrž tento odpočet jest jen prostředkem, jehož použitím bylo znalcům možno za stávajících poměrů vyšetřiti prodejovou cenu tak, jak to žádá duch předpisu § 305 obč. zák. Proto není zřejmě nezákonným postup soudů nižších stolic, stanovily-li prodejní cenu na 1,684.547 Kč. K břemenům patronátním, k pensím a k milodarům musí býti přihlíženo též při ocenění na základě kapitalisace čistého výtěžku, a to, jak již řečeno, jako k jedněm z pasivních položek, po jichž odečtení od hrubého výtěžku dospěje se k čistému výtěžku, jejž je pak kapitalisovati. V § 18 odh. řádu jest patronátní břemeno výslovně uvedeno mezi těmito pasivními položkami. Pense zaměstnancům velkostatku placené nejsou než platy na účet mzdy za práce a služby k obhospodařování velkostatku potřebné; zaměstnanec nekoná služby a práce jen za aktivní služné, nýbrž i za to, že se jemu nebo jeho pozůstalým dostane svého času platů v podobě pense. Jsou tedy i takové pense částí výrobního nákladu, po-

třebného k tomu, by z velkostatku bylo docíleno hospodářských výtěžků. Milodary, o něž v tomto případě jde, mají s pensemi stejnou povahu, jsouce co do svého pojmenování pozůstatkem feudálních poměrů, kde ke zvýšení lesku rodiny velkostatkářovy byly takové platy na venek odívány v roucho milodarů. S téhož hlediska posuzuje tyto dary i zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., na jehož zásady právem poukazují soudy obou nižších stolic. Proto není závady a naopak jest nutno považovati tyto položky za pasivní položky při vyšetřování čistého výtěžku. Vzhledem k § 272 c. ř. s. a § 30 odh. řádu není tu zřejmého odporu se zákonem, určily-li soudy nižších stolic výši těchto položek i pokud jde o pense a o milodary, kapitalisováním podle 3½%ní úrokové míry.

Čís. 9303.

K úmluvě v učební smlouvě, podle níž se nezletilec podvoluje rozhodčímu soudu společenstva, je třeba schválení poručenstva.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, R I 788/29.)

Nezletilá žalobkyně učila se u žalovaného kadeřnictví. Učební smlouvou podvolila se žalobkyně rozhodčímu soudu společenstva kadeřníků. Byvši žalovaným propuštěna, domáhala se na něm žalobou udělení souhlasu podle § 102, čtvrtý odstavec, živn. ř. Žalovaný namítl nepříslušnost soudu, ježto se strany podvolily živnostenskému rozhodčímu soudu kadeřníků. Soud prvé stolice vyhověl námitce nepříslušnosti, rekursní soud ji zamítl. Důvody: Nejprve jest zkoumati, zda jest učební smlouva pro žalobkyni platná ohledně převzatých povinností. Učební smlouva je podepsána jen žalovaným, Františkem K-em, předsedou společenstva, a Annou Sch-ovou, matkou nezletilé žalobkyně. Nezletilec může na sebe vzíti povinnosti jen se svolením poručníka a v důležitějších případech se svolením poručenského soudu ve smyslu § 233 obč. zák. Učební smlouva těchto předpisů nedbá, není poručníkem podepsána a proto není nezl. žalobkyně ohledně převzatých povinností učební smlouvou vázána. Prvý soud, cítě se vázaným učební smlouvou, pochybil, a je proto doložka 10 učební smlouvy, že se obě strany podrobují smírčímu soudu společenstva kadeřníků, bezvýznamná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu

Důvody:

Rekursní soud správně rozpoznal, že odstavec 10. učební smlouvy ze dne 16. ledna 1928 není pro žalobkyni, nezl. Gertrudu Sch-ovou, závazný. Z učební smlouvy plyne totiž nepochybně, že úmluva v odstavci 10., podle níž se obě strany podrobují rozhodčímu soudu společenstva kadeřníků, nebyla schválena poručenstvem nezletilé žalobkyně, ač jde o závazek, který nezletilec podle § 244 obč. zák. nemůže na se